

A magyarországi erdőállományokat érő ózonterhelés becslése

Czender Csilla, V. évf., ELTE TTK

Témavezetők: **Mészáros Róbert** adjunktus
ELTE TTK Meteorológia Tanszék
Lagzi István László posztdoktori ösztöndíjas
ELTE TTK Kémia Intézet

A felszínközeli ózon káros hatása a különböző élő szervezetekre régóta ismert. A növények esetében ezek a hatások a levelek elhalását, korai elöregedését okozhatják, csökkenthetik a fotoszintézist, valamint a szén-dioxid termelését és szállítását. Hosszútávon az ózon redukálhatja a növények tervezett hasznosítási értékét is (gazdasági, ökológiai, esztétikai értékek). Az ózon hatásának jellemzésére többféle koncentráció alapú mérőszám alkalmazható. Ezek közül leggyakrabban az ún. AOT_{xx} indexeket használják, melyek az ózonkoncentráció egy adott küszöbérték feletti összegét adják meg. Az elmúlt évek kutatásai azonban rámutattak, hogy az ózon tényleges károsító hatása sokkal pontosabban leírható a fluxus alapú mérőszámokkal.

Munkánk során a magyarországi erdőállományokat érő ózonterhelés becslését végeztük el. Számításainkhoz a TREX csatolt terjedési-ülepedési modellt használtuk. Finom térbeli felbontásban (2,5 × 2,5 km) vizsgáltuk a lombhullató, a tűlevelű és az elegyes erdőállományok feletti ózonkoncentráció és ózonterhelés eloszlását 1998 nyári félévére Magyarországra, részletes érzékenységi vizsgálatokkal kiegészítve.

Dolgozatomban bemutatom és elemzem az ózonülepedés időbeli menetét, valamint a különböző meteorológiai állapotthározók és növényparaméterek hatását az ózon ülepedésére. 1998 júliusára elvégeztem a koncentráció és fluxus alapú ózonterhelési térképek összehasonlítását is.